

Odsjek za sociologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Naziv kolegija: ETIKA OKOLIŠA

ECTS bodovi: 3

Jezik: hrvatski

Trajanje kolegija: zimski semestar, 2014./2015.

Status kolegija: izborni kolegij

Oblik nastave: predavanja i seminari (1+2)

Nositelj i izvođač kolegija: dr. sc. Ivan Cifrić, red. prof.

Konzultacije: srijeda, 9:30-10:30h

Soba: C-213

Telefon: (01) 6120-176

E-mail: icifric@ffzg.hr

Izvođač kolegija: dr. sc. Tijana Trako Poljak, viša asist.

Konzultacije: srijeda, 10:00h-11:00h

Soba: C-213

Telefon: (01) 6120-176

E-mail: ttrako@ffzg.hr

Opis i očekivani ishodi kolegija:

Zašto je uvijek potrebna ekološka etika? Koje su suvremene promjene utjecale na razvoj ekološke etike? Možemo li govoriti o univerzalnim etičkim principima u odnosu uvijek prema su-svijetu (*Weltethos, co-world*) ili svaka kultura i društvo imaju svoje partikularne etičke norme? U kojoj je mjeri, ako uopće, uvijek odgovoran za živi i neživi svijet prirode i što po tom pitanju (ne) treba činiti? Kroz predavanja, te izlaganja, analizu i diskusiju seminarske literature studenti će se i teoretska znanja o osnovnim stajalištima ekološke etike, korisna za diskurs o odnosu uvijek i prirode (okoliša). Kroz izbor knjiga i tekstova studenti će biti upoznati s pluralizmom klasičnih i alternativnih pristupa ekološkim pitanjima te suvremenim pristupima i ekološkim pokretima, što će biti korisno za polemiziranje o specifičnim problemima etike okoliša. Poticanjem argumentirane diskusije i kritičkog čitanja literature studenti će povećati praktičnu kompetentnost analiziranja i kritičkog mišljenja o suvremenim etičkim dilemama uvijekove odgovornosti za svoj okoliš.

Obavezna literatura:

1. Cifrić, I. (2009). *Kultura i okoliš*. Zaprreši : VŠPU „B. A. Krčići “. str. 1.-86., 189.-294.
2. Cifrić, I. (2007). *Bioetika i ekumena*. Zagreb: Pergamena. str. 79.-247.
3. Cifrić, I. (1998). *Bioetika. Etička iskušnja znanosti i društva*. Zagreb: HSD i Zavod za sociologiju FFZG.

Izborna literatura:

1. Armstrong, S. J. i Botzler, R. G. (ur.). (1993). *Environmental Ethics. Divergence and Convergence*. USA: McGraw-Hill, Inc.
2. Cifrić, I. (2000). *Bioetika i ekologija*. Zaprreši : Matica Hrvatska Zaprreši .
3. Cifrić, I. (2012). *Leksikon socijalne ekologije*. Zagreb: Školska knjiga. (odabrani pojmovi)

Način izvođenja kolegija:

U realizaciji kolegija, osim predavanja i seminara, koriste se i metode rasprave i prezentacije uz pomoć suvremenih tehnika pomagala (dokumentarni filmovi i sl.). Potičat će se kritičko čitanje, analiza i diskusija literature. U nastavi je predviđena i terenska nastava, u obliku organiziranog stručnog posjeta/boravka (različiti tipovi krajobraza u Hrvatskoj, institucije vezane za pitanja okoliša ili sl.).

Na in polaganja ispita:

Seminarski rad, dva kolokvija tijekom semestra, završni usmeni ispit.

Studenti odabiru jedan rad iz *Popisa seminarske literature* i izlažu ga usmeno pred seminarom. Seminar treba predati i u pismenom obliku (prema dobivenim *Uputama za pisanje seminara*), najkasnije do kraja semestra (usmeno izlaganje i pismena predaja seminara obavezno).

Tijekom semestra dva kolokvija: prvi je kolokvij pismeni seminar, a drugi kolokvij pismena provjera znanja. Studenti koji nisu pristupili drugom kolokviju, nisu položili jedan ili oba kolokvija, ili su nezadovoljni dobivenom završnom ocjenom (prosje na ocjena oba kolokvija), pristupaju završnom usmenom ispitu.

Dolasci i sudjelovanje:

Dolasci na predavanja i seminare su obavezni. Izostanci više od tri puta s predavanja ili seminara moraju se opravdati a više od šest puta smatra se nedovoljnim dolascima za ispunjenje uvjeta za završetak kolegija. Pratiti se se aktivno sudjelovanje studenata u ispunjenju zadataka i zalaganju u nastavi, što može utjecati na završnu ocjenu.

Ostale informacije**Dostupnost materijala i obavijesti:**

Literatura za kolegij bit će dostupna u Knjižnici Filozofskog fakulteta. Ako neki od tekstova nisu dostupni molimo da ih potražite u drugim knjižnicama (Knjižnice grada Zagreba, NSK) ili se pravovremeno javite izvođača kolegija. Ostale materijale, zadatke i relevantne obavijesti možete pronaći na web stranicama Sustava za učenje na daljinu „OMEGA“ (*šifra usmeno*).

Konzultacije:

Osim u vrijeme konzultacija, studenti se voditeljima kolegija mogu obratiti e-mailom. Molimo da SUBJECT e-maila uvijek glasi „EO – tema e-maila“, npr. „EO – 1. zadatak“.

Akademsko poštenje (integritet):

Studente smatramo budućim ravnopravnim akademskim građanima i građankama, status koji sa sobom nosi određena prava, ali i obveze. S obzirom na to, ako se pokaže da je student/ica podlegao/la nekom od oblika akademskog nepoštenja bit će sankcioniran/a, u skladu s težinom prijestupa. Pod akademskim nepoštenjem prvenstveno se misli na:

- prepisivanje seminarskog rada, kolokvija, itd.;
- plagiranje tuđeg rada ili dijelova rada (ne stavljanje u navodnike dijelova rada koji su preuzeti iz drugih izvora, nenavodjenje izvora iz kojih su dijelovi rada preuzeti ili parafrazirani, kao i prijevod dijelova tuđih radova bez navodjenja izvora iz kojih je preuzet); te
- ostale oblike navedene u: „Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata“. (2006). URL: <http://www.ffzg.hr/dokument/index.php?cid=1804&page=1>

Raspored i sadržaj kolegija (odabrati samo 1 naslov iz sivih kućica za izlaganje + mogu nost odabira slobodne teme/provedbe istraživanja u dogovoru s izvođačima kolegija):

Tjedan	Predavanja	Popis seminarske literature
1.	Upoznavanje s programom, literaturom, organizacijom i načinom izvođenja nastave. Dogovor o praktičnom radu i preuzimanje seminara.	
2.	Tema: Zašto ekološka etika?	Dokumentarni film.
3.	Tema: Zašto ekološka etika? - nastavak	<p>Čović, A. (2004). <i>Etika i bioetika</i>. Zagreb: Pergamena. str. 37.-68., 91.-135.</p> <p>Hodžić, Dž. (2005). <i>Primijenjena etika</i>. Sarajevo: Fakultet islamskih nauka. str. 7.-52., 67.-124.</p> <p>Holmes III, R. (1988). <i>Environmental Ethics. Duties to and Values in the Natural World</i>. Philadelphia: Temple University Press. str. 1.-191.</p> <p>Kirn, Andrej (1998). „Nekoliko temeljnih dilema ekološke etike“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 7(3):257-270.</p>
4.	Tema: Ekološko-etički pristupi: Antropocentrizam.	<p>Cifrić, I. (2004). „Orijentacijski identitet. Socijalnoekološke orijentacije kao obilježja identiteta“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 13(3-4):221-255.</p> <p>Cifrić, I. (1994). „Antropocentrizam i naturalizam - uporišta modernog mišljenja“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 3(2):123-147.</p> <p>Kirn, A. (1994). „Od antropocentrične ekocentrične etike“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 1(3):271-287.</p> <p>[Rad u paru] Quinn, D. (1992). <i>Ishmael</i> (dostupno na CD-u); i „Instinkt“ (igrani film). Režiser: Jon Turteltaub. (gl. uloge: Anthony Hopkins i Cuba Gooding Jr.).</p>
5.	Tema: Ekološko-etički pristupi: Ekocentrizam.	<p>Carson, R. (1962). <i>Silent Spring</i>. (na CD-u)</p> <p>Cifrić, I. (2002). „Dubinski ekološki pokret: 'ekozofija' T. Arne Naessa“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 11(1-2):29-55.</p> <p>Leopold, A. (2006). „Etika zemlje“. U: <i>Dijalog. časopis za filozofska i društvena pitanja</i>. Sarajevo. 1-2 (2006):204-212.</p> <p>Lovelock, J. (1999). <i>Taj živi planet Geja: biografija naše Zemlje</i>. Zagreb: Izvori d. d.</p> <p>Domazet, A. (2000). „Strahopoštovanje pred životom Alberta Schweitzera“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 9(1-2):35-47.</p> <p>Markus, T. (2006). <i>Dubinska ekologija i suvremena ekološka kriza: jedan bioekološki pogled</i>. Zagreb: Razvoj i okoliš.</p> <p>Sessions, G. (ur.). (1995). <i>Deep Ecology for the Twenty-First Century</i>. Boston i London: Shambhala. str. 1.-94., 185.-262.</p>
6.	Tema: Ekološko-etički pristupi: Individualizam.	<p>Regan, T. (1993). „The Case for Animal Rights“. U: <i>Environmental Ethics. Divergence and Convergence</i> (ur. Armstrong, S. J. i Botzler, R. G.). USA: McGraw-Hill, Inc. str. 321.-328.</p> <p>Singer, P. (1998). <i>Oslobodjenje životinja</i>. Zagreb: IBIS grafika.</p> <p>Koprek, I. (2000). „Nekrofilija i biofilija. Suočavanje s etikom Petera Singera“. U: <i>Znanost i društvene promjene</i> (ur. Cifrić, I.). Zagreb: Razvoj i okoliš. str. 191.-203.</p> <p>Taylor, P. W. (1986). <i>Respect for Nature: A Theory of Environmental Ethics</i>. Princeton, N.Y.: Princeton University Press.</p>

7.	Tema: Antropocentrizam i ekocentrizam – odgovornost prema životu.	<p>Cifri , I. (2005). „Odgovornost za život u kontekstu bioeti kih pitanja“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 14(4):295-326.</p> <p>Cifri , I. (2007). <i>Bioeti ka ekumena. Odgovornost za život susvijeta</i>. Zagreb: Pergamena. str. 79.-247.</p> <p>Cifri , I. (2005). „Antropocentri na i biocentri na odgovornost za život“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 14(3):195-215.</p> <p>Juri , H. (2000). „Princip o uvanja života i problem odgovornosti.“ U: <i>Izazovi bioetike</i> (ur. ovi , A.). Zagreb: Pergamena i HFD. str. 141.-148.</p> <p>Juri , H. (2010). <i>Etika odgovornosti Hansa Jonasa</i>. Zagreb: Pergamena. (odabrana poglavlja)</p>
8.	Tema: Ekofeministi ka etika.	<p>Buzov, I. (2007). „Socijalna perspektiva ekofeminizma“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 16(1):1-16.</p> <p>Gali , B. (1999). „Ekofeminizam - novi identitet žene“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 8(1-2):41-55.</p> <p>Gali , B. i Geiger, M. (2007). „Od logike dominacije prema etici brižnosti. Konceptualna utemeljenja ekofeminizma“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 16(1):17-33.</p> <p>Geiger, M. (2006). <i>Kulturalni ekofeminizam: simboli ke i spiritualne veze žene i prirode</i>. Zagreb: Razvoj i okoliš.</p> <p>Žuržulovi , M. (2000). „Ekološki feminizam Vandane Shive“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 9(1-2):71-85.</p>
9.	Tema: Moralno vrednovanje krajobraza.	<p>Cifri , I. (2002). <i>Okoliš i održivi razvoj. Ugroženost okoliša i estetika krajolika</i>. Zagreb: Razvoj i okoliš. str. 168.-234.</p> <p>Cifri , I. (2009). <i>Kultura i okoliš. Zapreši : VŠPU „B. A. Kr eli “</i>. str. 1.-52.</p> <p>Rolston, H. (1988). <i>Environmental Ethics</i>. Philadelphia: Temple University Press. str. 1.-44., 192.-289.</p> <p>Thoreau, H. D. (2006). <i>Walden</i>. Zagreb: Profil.</p>
10.	Tema: Ekološki menadžment.	<p>Hardin, G. (1968). „The Tragedy of the Commons“. U: <i>Science</i>. 162(3859):1243-1248.</p> <p>Desjardins, J. R. (1993). <i>Environmental Ethics</i>. California: Wadsworth Publishing Company. str. 164.-185.</p> <p>Shiva, V. (2006). <i>Ratovi za vodu - privatizacija, zaga ivanje i profit</i>. Zagreb: DAF.</p>
11.	Tema: Religija i etika okoliša.	<p>Antunovi , I. (ur.). (2005). <i>Religije i život</i>. Zagreb: Biblioteka Religijski niz. str. 11.-18., 23.-60., 79.-194., 209.-264., 287.-302.</p> <p>Arti , M. (2000). „ ovjek i priroda u svjetskim religijama“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 9(1-2):1-21.</p> <p>Cifri , I. (2000). <i>Moderno društvo i svjetski etos</i>. Zagreb: Razvoj i okoliš. str. 56.-161.</p> <p>Cifri , I. (2009). <i>Kultura i okoliš. Zapreši : VŠPU „Baltazar Kr eli “</i>. str. 189.-222.</p> <p>Hodži , Dž. (2008). „Životinje u islamskoj religijskoj bioeti koj perspektivi“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 17(4).</p>

		<p>Juki , H. (2002). „Ekologija u novoj religioznosti“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 1(1-2):57-80.</p> <p>Pellegrino, E. D. i Faden, A. I. (ur.). (1999). <i>Jewish and Catholic Bioethics. An Ecumenical Dialogue</i>. Washington: Georgetown University Press. (odabrana poglavlja)</p>
12.	Tema: Bioetika. Ugroženost života i živoga svijeta.	<p>Cifri , I. (1998). <i>Bioetika. Eti ka iskušenja u znanosti i društvu</i>. Zagreb: Razvoj i okoliš. str. 33.-51., 97.-133., 167-294.</p> <p>Jonas, H. (2005). „Tehnika, etika i biogenetska umješnost“. U: <i>Etika. Uvod u islamsko i zapadno eti ko mišljenje</i> (ur. Hodži , Dž.). Sarajevo: Fakultet islamskih nauka. str. 243.-265.</p> <p>Polšek, D. (2004). <i>Sudbina odabranih</i>. Zagreb: Artresor naklada. str. 21.-276., 343.-346. (dostupno na CD-u)</p> <p>Wolfe, R. W. i Gudorf, C. E. (ur.). (2006). <i>Ethics and World Religions. Cross-Cultural Case Studies</i>. NY: Orbis Books. str. 321.-400.</p>
13.	Tema: Multikulturalizam i etika/e okoliša.	<p>Cifri , I. (2007). „Pravo na život ili izumiranje: biološka raznolikost kao vrijednost“. U: <i>Socijalna ekologija</i>. 16(4):297-319.</p> <p>Cifri , I. <i>Kultura i okoliš</i>. Zapreši : VŠPU „Baltazar Kr eli “. str. 109.-188., 259.-293.</p> <p>Supek, R. (1973). <i>Ova jedina zemlja</i>. Zagreb: Globus. str. 15.-18.</p> <p>Wolfe, R. W. i Gudorf, C. E. (ur.). (2006). <i>Ethics and World Religions. Cross-Cultural Case Studies</i>. NY: Orbis Books. str. 239.-310.</p> <p>Viskovi , N. (1996). <i>Životinja i ovjek: prilog kulturnoj zoologiji</i>. Split: Književni krug. (odabrana poglavlja)</p> <p>Viskovi , N. (2001). <i>Stablo i ovjek: prilog kulturnoj botanici</i>. Zagreb: Antibarbarus. (odabrana poglavlja)</p>
14.	Tema: Suvremene perspektive etike okoliša.	<p>Eckersley, R. (1992). <i>Environmentalism and Political Theory: Toward an Ecocentric Approach</i>. London; New York: Routledge. str. 7.-26., 75.-186.</p> <p>Markus, T. (2004). <i>Ekologija i antiekologija</i>. Zagreb: Razvoj i okoliš. str. 81.-221.</p>
15.	Pregled obra enih tema u kolegiju. Studentsko referiranje o iskustvima rada u kolegiju. Zaklju ni dogovori (oko završnog ispita, studentskih obveza, i sl.).	